

4. ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Půdní fond

Středočeský kraj (31. 12. 2010)								
podíl na celkové ploše (%):								
orná půda	zahrady a sady	trvale trav. porosty	lesní poz.	vodní plochy	zeleň	komunikace dopr. plochy	rekreační sport.plochy	zastavěné plochy
50,0	3,4	6,4	27,8	1,9	0,5	3,5	0,3	1,9

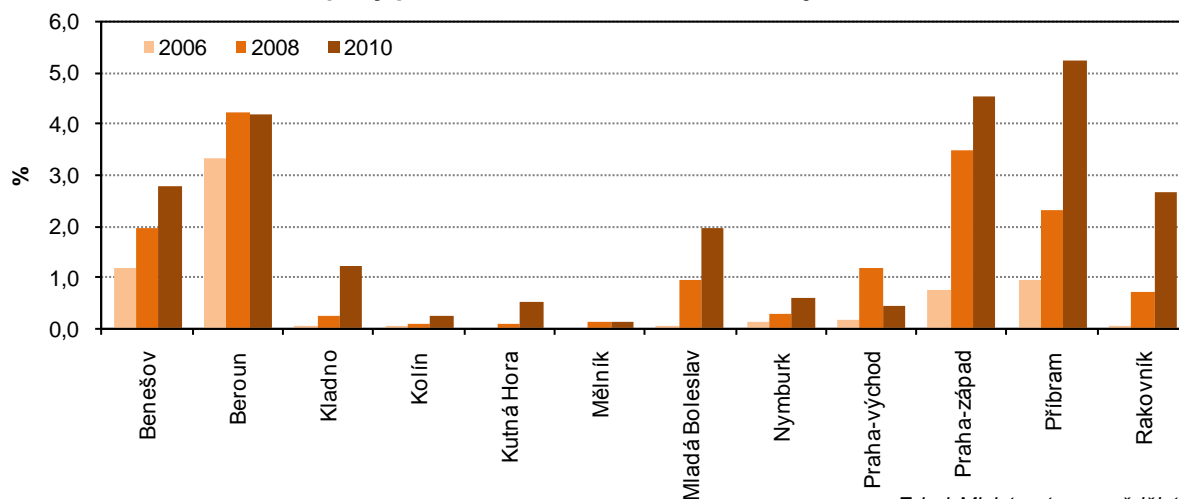
Ve Středočeském kraji je **polovina území využívána jako orná půda**, od konce 90. let však dochází k pozvolnému zmenšování plochy; mezi roky 2000 a 2010 to bylo o 8,1 tis. hektarů (tj. o 1,5 % méně). V dlouhodobější časové řadě se nepatrně snižuje i **procento zornění** (tj. podíl orné půdy na zemědělské půdě), s hodnotou 83,1 % však i nadále zůstává **nejvyšší mezi kraji ČR**. Nejvyššího procenta zornění ve Středočeském kraji dosahoval okres Nymburk (92,0 %), nejnižšího naopak okres Příbram (70,8 %). Ostatní složky zemědělské půdy kraje (zahrady, ovocné sady a trvale travní porosty) během desetiletého období zaznamenaly lehký nárůst plochy (o 0,4 %).

Ekologické zemědělství

Středočeský kraj (31. 12. 2010)			
Ekologičtí zemědělci	ekologicky obhospodařovaná půda		
	celkem (ha)	podíl na zem.půdě kraje (%)	podíl na ČR (%)
228	7 104,1	2,1	2,2

V roce 2010 hospodařilo na území Středočeského kraje celkem 228 zemědělců hlásících se k ekologickému zemědělství. **Počet ekofarem meziročně vzrostl o více než třetinu (34,9 %)**, proti roku 2006 jich přibýlo dokonce 7krát více. **Výměra ekologicky obhospodařované půdy**, na které středočeští zemědělci podnikali, meziročně **vzrostla o více než polovinu (57,4 %)** na plochu 7 tisíc hektarů, což odpovídalo 2,1 % z celkové zemědělské půdy kraje.

Podíl ekologicky obhospodařované zemědělské půdy na celkové výměře zemědělské půdy podle okresů Středočeského kraje v letech 2006 až 2010

Zdroj: Ministerstvo zemědělství

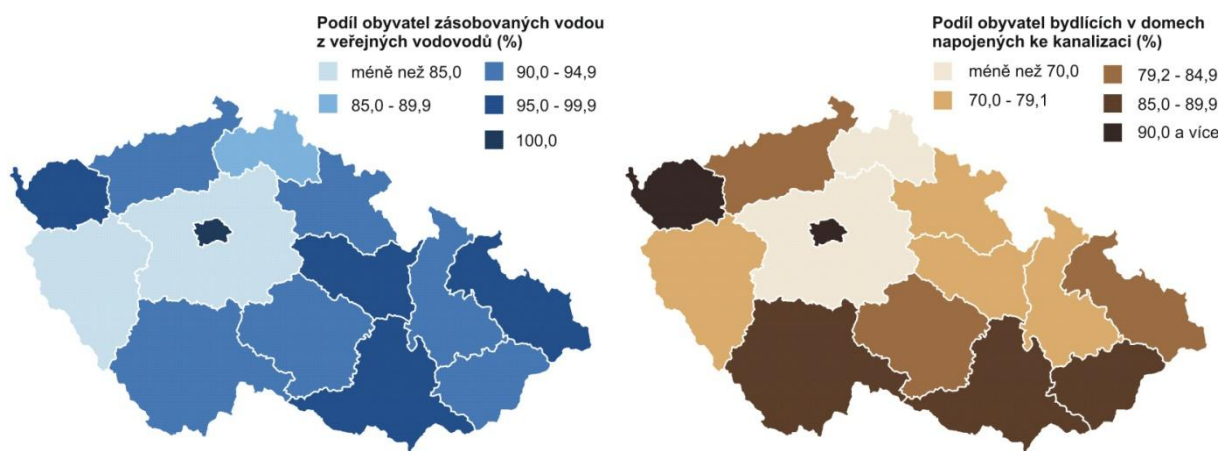
Podíl ekologického zemědělství je silně ovlivněn možnostmi získat dotace, proto je tento způsob hospodaření nejčastěji uplatňován v oblastech s těžšími podmínkami, např. podhorské a odlehle oblasti. I proto Středočeský kraj nedosahuje tak významných výsledků v oblasti ekologického zemědělství, jako ostatní kraje. V meziokresním srovnání České republiky je tento rozdíl ještě citelnější (podíl se pohybuje mezi 0,20 až 63,3 %). Nejvyšší nárůst ekologicky obhospodařované plochy ve Středočeském kraji zaznamenal okres Příbram (proti roku 2006 o 4,3 procentních bodů více) a jako jediný okres v kraji dosahoval podílu takto obhospodařované půdy vyššího než 5,0 %. Velmi nízkého podílu pod hranicí 0,5 % naopak dosahovaly okresy Mělník a Kolín.

Vodovody a kanalizace

Středočeský kraj 2010					
obyvatelé napojení na vodovod (%)	voda fakturovaná dom. na 1 obyv. (l/den)	čistiřny odpadních vod (ČOV)	podíl čišťených odpadních vod (%)	obyvatelé napojení na veř. kanalizaci (%)	
				celkem	na ČOV
83,8	75,5	419	99,8	68,7	68,3

V roce 2010 bylo podle výsledků šetření o vodovodech a kanalizacích ve Středočeském kraji zásobeno vodou z veřejných vodovodů 83,8 % obyvatel. **I přesto, že obyvatel kraje disponujících přípojkou na veřejný vodovod každoročně přibývá** (mezi rokem 2005 a 2010 o 1,8 procentních bodů), **jsou na tom ostatní kraje (vyjma Plzeňského) lépe.** Celkové množství fakturované vody domácnostem se v kraji v porovnání s předchozím rokem navýšilo o 0,4 %, s rokem 2005 o 9,4 % a s rokem 2000 dokonce o více než čtvrtinu (25,8 %). Průměrný denní objem fakturované vody na obyvatele v roce 2010 činil přibližně 75,5 litrů.

Obyvatelstvo využívající veřejný vodovod a kanalizaci v krajích v roce 2010

Zdroj: Český statistický úřad

Podíl obyvatel Středočeského kraje žijících v roce 2010 v domech napojených na kanalizaci dosáhl 68,7 %, což bylo o 2,2 procentních bodů více než v roce 2009. Podíl obyvatel žijících v domech napojených na kanalizaci a využívajících čističku odpadních vod (ČOV) pak činil 68,3 % s meziročním nárůstem 2,1 procentních bodů. Podíl napojení ve Středočeském kraji byl po Libereckém kraji druhý nejnižší a v porovnání s celorepublikovým průměrem nižší o 13,2 procentních bodů. Každoročně narůstá počet čističek odpadních vod, v roce 2010 jich bylo 419.

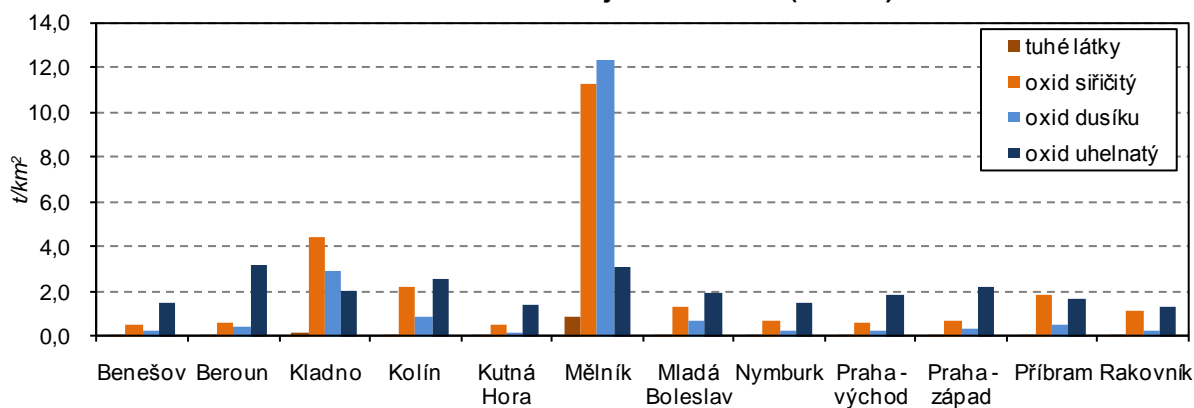
Emise

měrné emise REZZO 1-4 (t/km ²) v roce 2009							
tuhé látky		oxid siřičitý (SO ₂)		oxid dusíku (NO _x)		oxid uhelnatý (CO)	
Středočeský kraj	ČR	Středočeský kraj	ČR	Středočeský kraj	ČR	Středočeský kraj	ČR
0,99	0,78	1,95	2,21	3,36	3,20	5,26	5,31

Množství emisí znečišťujících látek se ve Středočeském kraji v posledních pěti letech postupně snižovalo, a to zejména díky velkým stacionárním zdrojům (tj. REZZO 1). Největší pokles proti stavu v roce 2005 vykazovaly emise **oxidu uhelnatého (CO)**, a to o 17,6 %. Velkým zdrojem emisí oxidu uhelnatého je doprava. Vzhledem k centrální poloze a blízkosti metropole, vedou přes Středočeský kraj všechny významné komunikace a intenzita dopravy se na některých úsecích pohybuje přes 70 tisíc vozidel denně. Dvě třetiny emisí oxidu uhelnatého byly v roce 2009 v kraji naměřeny právě z mobilních zdrojů (REZZO 4). Produkce emisí **oxidu siřičitého (SO₂)** v kraji také dlouhodobě klesá, v porovnání s rokem 2005 o 13,3 %. Na vzniku emisí oxidu siřičitého mají největší podíl velké stacionární zdroje. K úbytku emisí dlouhodobě dochází i u **oxidu dusíku (NO_x)**, v porovnání s rokem 2005 činil pokles 14,4 %. Nejvyšší podíl na produkci oxidu dusíku připadal na mobilní zdroje (61 %), více než třetinu vyprodukovaly také velké stacionární zdroje (35 %). Přes polovinu emisí **tuhých látek** bylo v kraji vykázáno z mobilních zdrojů a další více než čtvrtina připadala na malé stacionární zdroje znečišťování (REZZO 3), ty představují především domácí topeniště.

Nejvyšší množství měrných emisí znečišťujících látek v kraji je dlouhodobě zjišťováno v okrese Mělník, především pak naměřené oxidy dusíku, na kterých se z největší části podílí komplexy elektráren na území okresu. Emise z mobilních zdrojů zařízení se za území okresů nezjišťují.

Měrné emise znečišťujících látek (REZZO 1-3) v okresech Středočeského kraje v roce 2009 (v t/km²)

Zdroj: Český hydrometeorologický ústav

Odpady

Středočeský kraj 2009						
produkce odpadu na 1 obyv. (kg)		odděleně sbírané složky kom.odpadu (%)	nakládání s odpady celkem (tis.t)			
podnikový	komunální		celkem	nebezpečné (%)	využité (%)	recyklované (%)
1 057	364	11,4	2 314	8,5	15,0	9,8

Ve středočeských podnicích bylo během roku 2009 **vyprodukováno téměř o čtvrtinu (23,4 %) méně podnikového odpadu než v roce 2008**. Na poklesu produkce se nejvíce podílely odvětví energetiky, vodohospodářství a stavebnictví. U zpracovatelského průmyslu sice došlo k meziročnímu snížení produkce odpadu o 3,6 %, podíl tohoto odvětví na celkovém objemu kraje ovšem meziročně vzrostl o 9,1 procentních bodů na 44,4 %. Nakládání s podnikovým odpadem je různé, nejvíce odpadů bylo v kraji využito na terénní úpravy (36,0 %), dále následoval odvoz na skládku (26,8 %), recyklace a regenerace (9,8 %) a ve skladech podniků zůstalo 9,1 %. Do zahraničí bylo z kraje odvezeno 4,5 % z celkového objemu podnikového odpadu.

U středočeských domácností proběhl v roce 2009 opačný proces než v podnikovém prostředí a **komunálního odpadu bylo vyprodukováno o 4,0 % více než v roce předcházejícím**. Obdobný růst byl zaznamenán už mezi roky 2007 a 2008. Produkce odpadu na obyvatele narůstá od roku 2007 meziročně v průměru o 7 kilogramů a v roce 2009 připadalo na 1 obyvatele téměř 364 kilogramů komunálního odpadu. Podíl tříděného odpadu činil v roce 2009 v kraji 11,4 % a dlouhodobě mírně rostl, proti roku 2005 o 5,3 procentních bodů.

Výdaje na ochranu ŽP

Středočeský kraj 2009					
investice do ŽP podle místa investice (tis. Kč)		investice do ŽP podle sídla investora (tis. Kč)		neinvestiční náklady do ŽP podle sídla investora (tis. Kč)	
celkem	na obyvatele	celkem	na obyvatele	celkem	na obyvatele
2 477 494	1 999	1 763 282	1 403	4 721 025	3 808

Výdaje na ochranu životního prostředí meziročně kolísají. V roce 2009 dosáhly ve Středočeském kraji pořízené investice na ochranu a obnovu životního prostředí podle místa investice na 1 obyvatele částky 1 999 Kč, což bylo o 28,7 % méně než v předchozím roce. V členění dle účelu jsou za kraje k dispozici pouze data podle sídla investora. Více než polovina (58,8 %) investic byla určena na nakládání s odpadními vodami, zatímco rozhodující objem neinvestičních nákladů byl vynaložen na nakládání s odpady (63,5 % z neinvestičních nákladů).